

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG
KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG
1026 Budapest, Riadó u. 5-11.
Tel.: 06-1/882-8594
Elektronikus kapcsolattartás: kozbeszerzes.hu

Iktatószám:

D.543/14/2025.

A tanács tagjai: Dr. Kéri Krisztina közbeszerzési biztos, az eljáró tanács elnöke, Berekméri Ágnes közbeszerzési biztos, Dr. Varga-Nagy Erika közbeszerzési biztos

A hivatalbóli kezdeményező: Nemzeti Fejlesztési Központ
(Budapest, Wesselényi utca 20-22.)

A hivatalbóli kezdeményező képviselője: Dr. Cseh Orsolya kamarai jogtanácsos

Az ajánlatkérő: Boda Község Önkormányzata
(Boda, Petőfi u. 28.)

Az ajánlatkérő képviselője: Dr. Zoric Ildikó ügyvéd
Zoric Ügyvédi Iroda
(Siklós, Felszabadulás u. 38/A.)

A kérelmezett: ARKEUS Kft.
(Siklós, Külterület 0396/1/A.)

A közbeszerzés tárgya, értéke: „Energetikai korszerűsítés Bodán” 1. rész – Községháza, 70.527.110.-Ft

Az eljárás EKR azonosító száma: EKR001160022023

A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság) a Közbeszerzési Hatóság nevében meghozta az alábbi

H A T Á R O Z A T-ot.

A Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezés alapján megállapítja, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértette a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontját.

A Döntőbizottság az ajánlatkérővel szemben 800.000-Ft, azaz nyolcszázezer forint összegű bírságot, a kérelmezettel szemben 400.000.-Ft, azaz négyszázezer forint bírságot szab ki.

A Döntőbizottság felhívja az ajánlatkérőt és a kérelmezettet, hogy a bírság összegét a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkinestárnál vezetett 10032000-01040360-00000000 számú központosított beszédési számlájára átutalással teljesítsék.

A jogorvoslati eljárás során felmerült költségeiket az ügyfelek maguk viselik.

A határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat ellen a Fővárosi Törvényszék előtt közigazgatási per indítható, a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül. A keresetlevelet a Fővárosi Törvényszékhez címezve, de kizárólag a Döntőbizottsághoz kell elektronikus úton benyújtani. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására/közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya. A jogi képviselővel eljáró fél, illetve a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet kizárólag elektronikus úton nyújthatja be a keresetet.

I N D O K O L Á S

A jogorvoslat alapjául szolgáló tényállás

1. A kezdeményező jogelődje támogatóként a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretén belül TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” tárgyú felhívást tett közzé, melyre Boda Község Önkormányzat, TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1-2022-00005 azonosító számon regisztrált, 2022. január 14. napján támogatási kérelmet nyújtott be, amelyet a Támogató 2022. április 4. napján kelt támogatói döntése szerint támogatásban részesített.

2. A támogatási szerződés tárgya TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1-2022-00005 azonosító számú, „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Bodán” című, a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben rögzített projekt elszámolható költségeinek az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és hazai központi költségvetési előirányzathból vissza nem térítendő támogatás formájában történő finanszírozása. A támogatási szerződés a támogató képviselőjében eljáró Magyar Államkincstár Baranya Megyei Igazgatóság és az ajánlatkérő között, 2022. május 18. napján jött létre, mely időpont a szerződés 8.3. pontjában foglaltakra tekintettel egyben a szerződés hatálybalépésének a napja is volt.

A támogatási szerződés 3.1. pontja értelmében a projekt megvalósítási időszakának kezdete 2022. június 1. napja, a támogatási szerződés 3.3.1. pontja szerint a projekt fizikai befejezésének tervezett időpontja 2023. december 31. napja volt. A támogatási szerződés 4.4. pontja értelmében, a projekt támogatásának intenzitása a projekt összköltségének 100%-a.

A támogatási szerződés módosítására egy alkalommal került sor, melyek a projekt fizikai befejezésének tervezett napját és a záró kifizetés benyújtásának határidejét érintette. A támogatási szerződés módosítására 2024. július 30. napján került sor, melynek értelmében a projekt fizikai befejezésének tervezett napja 2024. szeptember 30. napja, a záró kifizetési igénylés benyújtásának határideje pedig 2024. november 29. napja volt.

3. Az ajánlatkérő 2023. július 19. napján a Kbt. Harmadik Része – a Kbt. 112. § (1) bekezdés b) pontja – szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a tárgyi részben megjelölt építési beruházás tárgyában három részajánlati kör tekintetében. Az eljárást megindító felhívás (a továbbiakban: felhívás) a Közbeszerzési Értesítő 2023/139 számában a KÉ-14140/2023 iktatószám alatt 2023. július 20. napján került közzétételre.

4. Az ajánlatkérő a felhívás II.2.4) pontjában a közbeszerzés mennyiségét az 1. rész tekintetében az alábbiak szerint ismertette:

„Községháza energetikai fejlesztése, felújítása

Épületek energiahatékonyság-központú fejlesztése külső határoló szerkezeteik korszerűsítése által

- külső nyílászárók cseréje, korszerűsítése 38 db nyílászáró 3 rétegű hőszigetelt üvegezésű 62,11 m²

- külső határoló szerkezetek utólagos hőszigetelése magastető hőszigetelés 15 +10 cm vastagságban 114,56 m² külső fal hőszigetelése Grafit reflex 20 cm vastagságban 378,3 m² zárófödém hőszigetelése 2x15 cm vastagságban 310,44 m²

Háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fotovillamos rendszer kialakítása 14,4 kWp-os napelemes rendszer telepítése:

Napelemes (fotovoltaikus) rendszerelemek telepítése, napelem táblák elhelyezése, rögzítése, elektromos összekötés kialakítása, monokristályos, 400Wp napelem panel 36 db

Napelemes (fotovoltaikus) rendszerelemek telepítése, inverter elhelyezése, rendszerbe kötése, hálózatra szinkronizáló inverter, 15 kW teljesítményű háromfázisú hálózatra visszatermelő inverter 1 db

Fosszilis energiahordozó alapú hőtermelő berendezések korszerűsítése, cseréje, és/vagy a kapcsolódó fűtési és HMV rendszerek korszerűsítése

- kondenzációs gázkazánok cseréje és beépítése: 1 db 30 kW-os Remeha Delta 28 C kondenzációs fali kombi gázkazán és fűtési rendszer korszerűsítése, cseréje

Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítési munkái

- akadálymentes rámpa, korlát és akadálymentes parkoló kialakítása

A kivitelezési munkával kapcsolatos részletes információkat, a konkrét és teljeskörű mennyiségeket az engedélyezési tervdokumentáció és az árazatlan költségvetési kiírás tartalmazzák.

Ajánlatkérő a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 46. § (3) bekezdése alapján rögzíti, hogy az eljárást megindító felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott gyártmányú, eredetű, típusú dologra, eljárásra, tevékenységre, személyre, szabadalomra vagy védjegyre való hivatkozás csak a tárgy jellegének egyértelmű meghatározása érdekében történt, és a megnevezés alatt a „vagy azzal egyenértékű”-t kell érteni. Az egyenértékűség bizonyítása ajánlattevő feladata.”

5. Az ajánlatkérő a felhívás II.2.3) pontjában a teljesítés helyét az alábbiak szerint jelölte meg: „Magyarország_7672_Boda_Petőfi Sándor_utca_43_208.” Az ajánlatkérő a felhívás II.2.7 pontjában a szerződés időtartamát 9 hónapban határozta meg, illetve a felhívás II.2.11) pontjában rögzítette, hogy a közbeszerzés európai uniós alapokból finanszírozott projekt, a projekt azonosítója TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1-2022-00005, a felhívás III.2.2) pontja szerint a kifizetés utófinanszírozással történik.

6. Az ajánlatkérő a felhívás II.2.5) pontjában az értékelés szempontjaként a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja szerint legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontot határozta meg, melynek keretében az egyösszegű nettó ajánlati árat 70 súlyszámmal, további két minőségi szempontot pedig 15-15 súlyszámmal kívánt figyelembe venni.

7. Az ajánlatkérő a felhívás VI.3.9) pontjában rögzítette, hogy az eljárásban helyszíni bejárás lehetőségét nem biztosítja.

8. Az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumok részeként rendelkezésre bocsátotta a műszaki dokumentumokat, melyek között megtalálható volt a 2022. december 14. napi keltezésű, mely az alábbiakat tartalmazta:

1.0. Tervezési program

K. T. okleveles építész tervező művész 2022. novemberében kapta a megbízást Boda Község Önkormányzatától, hogy a tulajdonukat képező 7672 Boda, Petőfi Sándor u 28., hrsz.: 109 alatt található sportöltöző épület korszerűsítését megtervezzék. A jelenlegi épület állaga nem méltó, hogy az eredeti funkcióját betöltse. Burkolatai, gépészeti rendszere elavult. A helyszíni bejárást követően egyértelművé vált, hogy a felújítandó épület megfelelő a tervezett funkció kialakítására.

Az épületrész megközelítése akadálymentes módon lehetséges a betervezett új rámpa és parkoló megvalósításával. Az terület déli felén a belső udvarban új akadálymentes parkoló, és kavicsos út létesül.

A tervezési terület méretei, elhelyezkedése és megfelelő közműellátottsága révén alkalmas a tervezett funkció elhelyezésére.

Az építtetői igények:

- homlokzat, tetőtér és födém hőszigetelése
- korszerű műanyag nyílászárók elhelyezése
- gépészeti rendszer korszerűsítése – fűtés korszerűsítés
- 14,4 kWp-os napelemes rendszer telepítése a tetőszerkezetre
- akadálymentes használat / mosdó, és megközelítés

Az épület részben kétszintes, magastetős épület.

2.0. A tervezési helyszín, településképi és illeszkedési megfelelés

Az építési helyszín az építtető tulajdonát képező 7672 Boda, Petőfi Sándor u. 28. hrsz.: 109 szám alatti ingatlan. Az építési telket gépkocsival a Mező Imre utca közforgalmú útról lehet megközelíteni. A tervezett épület a szabályozási tervben és az OTÉK-ben és a Helyi építési szabályzatban megadott előírányzatok alapján kialakult építési határvonalakon belül kerül elhelyezésre, a beépítés nem változik. A szomszédos telkeken a helyszínrajzon feltüntetett épületek találhatók. Ezek lakóépületek és a lakóépülethez tartozó melléképületek. A tervezett épület a Helyi építési szabályzatnak és az OTÉK-nak megfelelően került telepítésre, és kialakításra. A szomszédos épületek előkert nélkül kerültek kialakításra. Az oldalkert meghatározásánál a Helyi Építési Szabályzat utasítása szerint jártunk el. Az szomszédos és tágabb környezetben található épületek tömegformálása, kora heterogén képet mutat. A tervezett épület magassága igazodik az utcában kialakult építménymagassághoz.

3.1 Építészeti műszaki leírás

Építmény rendeltetése, szerkezeti és építészeti kialakítása

- 3.1.1. Alapozás

Az alapozás meglévő, nem változik. Az akadálymentes járda vonalában a szegélyeket betongerendába kell fektetni! Az akadálymentes rámpa szegélyei alá ~~tartószerkezeti terv szerinti~~ alapozás készül. Alapozási síkot a fagyhatár alá kell vinni!

- 3.1.2. Lábazat

Meglévő, nem változik.

- 3.1.3. Falazatok

Az épület tartófalai nem változnak.

Akadálymentes használat kialakításához belső átalakításokra fog sor kerülni alaprajzon jelölt módon az önkormányzati funkciójú épületrészben. A meglévő elválasztó falakat el kell bontani. Alaprajzon jelölt nyílások felett Porothers A10 áthidalót kell elhelyezni. Az akadálymentes mosdó berendezéseinek átalakítása szakági műszaki leírás szerint készül!

Gépészeti bontások, szerelési munka után kőműves javításokat el kell végezni.

- 3.1.4. Homlokzatburkolat, szigetelés

Homlokzaton lévő szerkezetek- vezetékek a homlokzati szigetelés miatti le-, és visszaszerelése kivitelezői feladat. Az épület nyílászárói feletti tűzgátló sáv ROCKWOOL FRONTROCK MAX E hőszigetelésből kerül kialakításra, 20 cm vastagságban, gelettelve, hálózva. A többi homlokzati felületre AUSTROTHERM Grafit Reflex hőszigetelés kerül 20 cm vastagságban. A szigetelőtáblákat pontszerűen pogácsás ragasztással és dübelezéssel kell a fogadó szerkezetekre rögzíteni. Az első felületi glettelés után a második rétegbe üvegszál hálós erősítést kell beépíteni. Záró szilikon vékonyvakolat pasztellszínben. Az épület változó magasságú lábazattal készült, AUSTROTHERM XPS hőszigeteléssel, 12-18 cm vastagságban.

9. A műszaki dokumentumok részeként kiadott felmérési tervek 2022. január 24. napi keltezésűek, az épület lábazatára vonatkozó adatokat, vizsgálatot nem tartalmaz.

10. Az ajánlatkérő 2023. július 19. napján korigendumot adott fel, melynek keretében módosult az ajánlattétel és a bontás időpontja, továbbá a közbeszerzési dokumentumokat (többek között) az 1. részben kiegészítette. Az ajánlatkérőhöz ezt követően a tárgyi közbeszerzési eljárás 1. részében 2023. július 28. és augusztus 3. napján kiegészítő tájékoztatás iránti kérelem érkezett, melyet az ajánlatkérő határidőben megválaszolt és mely a tárgyi jogorvoslati eljárás szempontjából relevanciával nem bír. A korigendum végül 2023. augusztus 7. napján került közzétételre, mely a KÉ-15823/2023 szám alatt a Közbeszerzési Értesítő 2023/151 számában jelent meg.

11. A bontásról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint a 2023. augusztus 14. napján 12 órájában meghatározott ajánlattételi határidőig az 1. részben nyolc ajánlat érkezett, közte a kérelmezett részéről.

12. Az ajánlatkérő az eljárást lezáró döntését (összegezés) 2023. október 4. napján küldte az eljárás ajánlattevői részére, melynek tanúsága szerint az 1. részben az eljárás eredményes lett, nyertes ajánlattevőként a kérelmezett került megjelölésre.

13. Az ajánlatkérő és a kérelmezett a vállalkozási szerződést (a továbbiakban: szerződés) 2023. október 24. napján kötötte meg nettó 48.991.827.-Ft vállalkozói díj ellenében. A felek által megkötött szerződés a jogorvoslati eljárás szempontjából releváns rendelkezései az alábbiak.

A szerződés VI. fejezet 15-17. pontjai szerint:

15. Kivitelezőt a szerződés- és előírás szerű teljesítéséért 48.991.827.-HUF+áfa, azaz negyvennyolcmillió-kilencszázkilencvenegyezer-nyolcszázhuszonhét HUF + általános forgalmi adó ellenszolgáltatás illeti meg, a közbeszerzési eljárásban tett ajánlatnak megfelelően. A meghatározott ellenszolgáltatás magában foglalja az építési beruházás kivitelezésének és a kapcsolódó feladatok teljesítésének teljes költségét, valamennyi költségelemét, ideértve az esetleges hatósági és egyéb díjakat (illetékeket) is. ellenszolgáltatás (és adott esetben a műszaki tartalom) részletezését a közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlat árazott költségvetése tartalmazza.

16. A Kivitelezői Díj átalánydíj, mely fedezetet kell, hogy nyújtson a Kivitelezési munkák teljes anyagköltségére és teljes munkadíjára, valamint magában kell, hogy foglalja a munkaterületre való felvonulási költségeket, valamint minden, a Szerződéses Műszaki Tartalom megvalósításához, hiba és hiánytalan műszaki átadáshoz szükséges egyéb költségeket is. A kivitelezői díj magában foglalja Kivitelező tervezett nyereségét, továbbá minden munkát, valamint az összes olyan hiba kijavítását, amely a szerződésszerű teljesítésnek feltétele. A Kivitelezőnek kell fizetnie minden adót, illetéket és díjat, amelyet a Szerződés szerint köteles fizetni és a kivitelezői díj nem módosítható egyik ilyen költség miatt sem, kivéve a jogszabályi módosulások miatti kiigazítások eseteit.

17. Kivitelező viseli annak kockázatát, hogy a jelen Szerződésben meghatározott kivitelezői díj alapjául szolgáló dokumentációk értelmezése folytán, vagy bármely más okból, az ajánlati árát (a kivitelezői díjat) helytelenül adta meg. Utólag az árképzésben tapasztalt hibák, vagy egyéb tévedések nem szolgálhatnak alapot az átalánydíj megemelésére. A kivitelezői díj módosítására kizárólag a Kbt. előírásai szerint kerülhet sor.

A szerződés VIII. fejezet 49. és 51. pontjai szerint:

49. Kivitelező a kivitelezés során fellépő módosítási igényeket a Megrendelő műszaki ellenőrével, és a tervezővel minden esetben köteles egyeztetni és elfogadtatni, valamint köteles

egyeztetni a közbeszerzési eljárást lebonyolító szervezettel is tekintettel arra, hogy a módosítás vizsgálata tekintetében a Kbt. 141. §-a alkalmazandó, illetve arra, hogy a szerződés módosításáról tájékoztató hirdetményt kell készíteni és a Közbeszerzési Értesítőben közzétenni.

51. Kivitelező köteles a Megrendelőt minden olyan körülményről haladéktalanul értesíteni, amely a teljesítés eredményességét, vagy kellő időre való elvégzését veszélyezteti vagy gátolja. Az értesítés elmulasztásából eredő kárért a Kivitelező felelősséggel tartozik.

A szerződés XII. fejezet 78. pontja alapján:

78. Feleknek a műszaki átadás-átvétel megállapításait a legalább 3 példányban és elektronikus formában is készülő jegyzőkönyvben kell rögzítenie, jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

- a Kivitelező teljesítésének hiány- és hibamentességét vagy,
- a Megrendelő szerint még fennálló hibák, hiányok felsorolását és értékét,
- a Kivitelező nyilatkozatát arról, hogy a Megrendelő megállapításait elfogadja -e, ha nem, ennek indokait,
- ha a Megrendelő a szolgáltatást a megállapított hibákkal, hiányokkal átveszi,
- Megrendelőnek a hibák, hiányok értékére, és azok kijavítására, pótlására szükséges határidőre vonatkozó javaslatát, amelyet Felek irányadónak tekintenek,
- az átadás-átvételt meghívottak és nyilatkozattételre jogosultak, illetve kötelezettek nyilatkozatai,
- a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rend. 32.§ (5) bekezdésben foglaltakat.

A szerződés XV. fejezetének 90-91. pontja szerint:

90. A szerződés a Kbt. hatálya alá tartozik, ennek megfelelően a szerződés módosításánál a Kbt. 141. §-ában meghatározottak szerint kell eljárni.

91. A szerződés módosításáról tájékoztató hirdetmény kerül közzétételre a Kbt. szabályai szerint. A hirdetményközzétételi kötelezettség teljesítéséhez kapcsolódóan Megrendelő egyeztet a közbeszerzési eljárás lebonyolítását végző szervezettel.

14. Az eljárás eredményéről szóló tájékoztató hirdetmény az ajánlatkérő részéről 2023. október 31. napján került feladásra, mely a Közbeszerzési Értesítő 2023/214. számában a KÉ-22288/2023. iktatószám alatt 2023. november 6. napján került közzétételre.

15. Az építési napló bejegyzése alapján a munkaterület átadása 2023. november 14. napján megtörtént. A napló bejegyzése alapján 2024. február 15. napjáig munkavégzés nem történt, majd ezt követően a kérelmezett felméréseket, illetve feltárásokat végzett. A kérelmezett az állványozási és szigetelési munkákat 2024 március végén kezdte meg.

16. Az építési napló a tárgyi közbeszerzési eljárás szempontjából az alábbi releváns adatokat tartalmazza:

2024. április 15. napló adatok:

- Hőmérséklet: délelőtt 18 °C, délután 27 °C.
- Időjárás adatok: szélereő: Mérsékelt; szélirány: Délnyugat (DNy); égkép: Gyengén felhős; csapadék: Nincs csapadék.

2024. április 16. napló adatok:

- Hőmérséklet: délelőtt 13 °C, délután 8 °C.
- Időjárás adatok: szélereő: Mérsékelt; szélirány: Észak (É); égkép: Gyengén felhős; csapadék: Eső.

Napi jelentés: Gépi földmunka, feltárás, hő- és vízszigetelés. Nyílászáró csere.

2024. április 17. napló adatok:

- Hőmérséklet: délelőtt 7 °C, délután 11 °C.

- Időjárás adatok: szélere: Gyenge; szélirány: Nyugat (Ny); égkép: Közepesen felhős; csapadék: Nincs csapadék.

Napi jelentés, Időpont: 10:57:

„Polgármesteri Hivatal – belső udvar

Tisztelt Megrendelőnk!

Az L-alak idős házrészre vonatkozóan: a tegnapi esőzés után vizesedés látható a falakon, melynek okát feltárás után rögzíteni fogjuk a naplóban. A feltárásokat megkezdjük.”

Csatolt fotók (6 db).

Napi jelentés, Időpont: 13:15:

„Polgármesteri Hivatal – oldalhatáron álló fal

Tisztelt Megrendelőnk!

A Hivatal épületének oldalhatáron álló fala a korábbi vízelvezetési problémák miatt láthatóan felvizesedett a tegnapi esőzés miatt. Ennek okát feltárással próbáljuk kideríteni. A feltárásokat megkezdjük. További műszaki utasításig a hőszigetelés akadályozásban van ezen az oldalon.”

Csatolt fotók (4 db).

17. A kérelmezett 2024. április 17. napján akadályt jelentett az alábbiak szerint:

„A terveken szereplő kút a valóságban a mozgássérült közlekedő rámpa helyén található. Ezúton akadályt közlünk a jelzett pozíció építésére további utasításukig. Kérjük Tisztelt Műszaki Ellenőr Urat a további feladatok meghatározására. Akadályközléssel érintett terület a mozgássérült rámpa kialakítása. A mai nappal akadályt közlünk, melynek a határidőre, illetve költségvetésre gyakorolt hatását annak elhárítása során/után tudjuk meghatározni. Akadályközlő levelünket az e-naplóban is rögzítjük.”

18. A műszaki ellenőr a kérelmezett által 2024. április 17. napján bejegyzett akadályközlő levelével kapcsolatban 2024. április 26. napjára helyszíni szemlét tűzött ki.

19. A műszaki ellenőri 2024. április 26. napi keltezésű nyilatkozata az akadályközléssel kapcsolatos helyszíni szemléről az alábbiakat tartalmazta:

„(...) 2024.04.17. nap folyamán a Kivitelező akadályt közölt a Megrendelővel, hogy a munkát tovább nem tudja folytatni. 2024.04.26. napra helyszíni szemlét tűztem ki.

A mai napon a 2024.04.26. napon az e-építési naplóban bejegyzett akadályközléssel, pótmunkával kapcsolatos helyszíni szemlét 13:00 órakor a kivitelező képviselőjével megtartottuk, melyre jelen jegyzőkönyvet veszem fel.

A helyszíni szemlén megállapításra került, hogy az akadályközlésnek helye van.

A tervezéssel érintett épület esetében a terület lejtése északi, illetve északnyugati irányból a déli, illetve a délkeleti oldal felé lejt. Az északi homlokzat előtt a keleti épületszárny mentén egy meglévő övások található, mely nyugatról kelet felé lejt, míg a nyugati épületszárny esetében cementlábazat található pozitív lábazatként kialakítva. A pozitív lábazat itt olyan szempontból sem szerencsés, hogy a homlokzatról lejöő csapadékvíz is terheli a lábazatot. Mindkettő lábazat mentén a falazat jelentősen fel van ázva, melynek oka, hogy a terület a lejtése miatt a csapadékvizet ide vezeti, és a falazatot terheli. Az épület lábazata mentén a feltárás során megállapításra került, hogy nincs talajnedvesség elleni vízszigetelés, melyet így pótolni szükséges. A vakolatot a lábazati részen, illetve a homlokzaton is le kell verni mindaddig, míg a felázás tapasztalható, a fugákat ki kell kaparni és újra kell hézagolni, majd újra kell vakolni, hogy a lábazati modifikált bitumenes vízszigetelés a felületen elkészíthető lehessen a csatlakozó

terep/járda fölé vezetve legalább 30 cm-t. Az északi homlokzat keleti épületrészén a vízterhelés megszüntetésére, csillapítására érdemes szivárgó rendszer kiépítése is.

A déli belső udvar esetében vízszigetelés szintén nem található, így ott analóg módon szintén el kell készíteni a lábazati vízszigetelést, illetve a csatlakozó járdaburkolatokat is rendezni kell, mivel a belső padló síkja fölött helyezkedik el és a lábazati felületre vezeti úgy a vizet, hogy a falazaton lábazati vízszigetelés nem található. Mindegyik, vízszigeteléssel érintett épületszárny esetében javasolt a belső oldalon is légpórusos, szellőző vakolat készítése. Az érintett homlokzatokon javasolt kőzetgyapot hőszigetelés alkalmazása. A vízszigetelések és a vízelvezetések elkészítése azért is szükséges, mivel a homlokzat és az alapozás áztatása miatt alapozássüllyedés is várható.

A Kivitelező által feltárt és észrevételezett hibák, hiányosságok valósak. A fenti észrevételek előre nem voltak láthatóak, a tervezési időszakban feltárásokat nem lehetett végezni, pótmunkának minősülnek, melyet el kell végezni ahhoz, hogy az építkezést szakszerűen folytatni lehessen. Ehhez a tervező bevonása is szükséges a módosított tervek és költségvetés elkészítése miatt.”

20. Az igazságügyi szakértő 2024. május 28. napján az alábbi nyilatkozatot tette:

„(...) Az akadályközlő levélben, a műszaki ellenőri feljegyzésben szereplő pótmunka előre nem láthatósága, előre nem tervezhetősége alátámasztott, mivel a műszaki dokumentációk (tervek, műszaki leírás, költségvetés) nem tartalmazta a felmerült pótmunkához kapcsolódó munkálatokat, a pótmunka az eredeti műszaki tartalomhoz kapcsolódó kivitelezési munkák során merült fel és a pótmunka megvalósítása indokolt, szükségszerű és alátámasztott. A felmerült pótmunkák nélkül az eredeti műszaki tartalom nem valósítható meg, továbbá az épület használhatóságához, az óvoda működéséhez nélkülözhetetlen.

A pótmunkákhoz kapcsolódó költségvetésben szereplő építési tételek a kivitelezési munkák megvalósításához indokoltak, szükségszerűek, a költségvetés tételeinek díjai reálisak és megfelelnek a piaci árak.

A módosítás nem változtatja meg a szerződés általános arculatát és illeszkedik az eredeti szerződés jellegéhez, illetve a módosítás nem csak indokolt, de szükséges is a szerződés teljesítéséhez, illetve a módosítások indokoltsága igazolható.”

21. A tervező az előre nem látható tételek árazatlan költségvetését, illetve a szükséges kivitelezési dokumentumokat elkészítette.

22. A felek 2024. június 18. napján módosították szerződésüket a műszaki tartalom és a hozzá kapcsolódó pótmunka költségekkel (szerződés VI. fejezet 15. pontja), valamint a számlázási renddel kapcsolatban (szerződés VI. 27. pontja). A módosítás eredményeként a vállalkozói díj 48.991.827.-Ft + Áfa összegről 62.788.251.-Ft + Áfa összegre módosult.

23. A szerződésmódosítás 3. pontja a módosítás jogalapja és indoka körében az alábbiakat tartalmazza:

„Kivitelező 2024.04.17. napon az építési naplóba bejegyzett akadályközléssel élt, mely vonatkozásában a helyszín szemle során megállapításra került, hogy akadályközlésnek helye van.

A tervezéssel érintett épület esetében a terület lejtése északi, illetve északnyugati irányból a déli, illetve a délkeleti oldal felé lejt. Az északi homlokzat előtt a keleti épületszárny mentén egy meglévő övárak található, mely nyugatról kelet felé lejt, míg a nyugati épületszárny esetében cementlábazat található pozitív lábazatként kialakítva. A pozitív lábazat itt olyan szempontból sem szerencsés, hogy a homlokzatról lejövő csapadékvíz is terheli a lábazatot. Mindkettő lábazat mentén a falazat jelentősen fel van ázva, melynek oka, hogy a terület a lejtése

miatt a csapadékvizet ide vezeti, és a falazatot terheli. Az épület lábazata mentén a feltárás során megállapításra került, hogy nincs talajnedvesség elleni vízszigetelés, melyet így pótolni szükséges.

A vakolatot a lábazati részen, illetve a homlokzaton is le kell verni mindaddig, míg a felázás tapasztalható, a fugákat ki kell kaparni és újra kell hézagolni, majd újra kell vakolni, hogy a lábazati modifikált bitumenes vízszigetelés a felületen elkészíthető lehessen a csatlakozó terep/járda fölé vezetve legalább 30 cm-t. Az északi homlokzat keleti épületrészén a vízterhelés megszüntetésére, csillapítására érdemes szivárgó rendszer kiépítése is.

A déli belső udvar esetében vízszigetelés szintén nem található, így ott analóg módon szintén el kell készíteni a lábazati vízszigetelést, illetve a csatlakozó járdaburkolatokat is rendezni kell, mivel a belső padló síkja fölött helyezkedik el és a lábazati felületre vezeti úgy a vizet, hogy a falazaton lábazati vízszigetelés nem található. Mindegyik, vízszigeteléssel érintett épületszárny esetében javasolt a belső oldalon is légpórusos, szellőző vakolat készítése. Az érintett homlokzatokon javasolt közetgyapot hőszigetelés alkalmazása. A vízszigetelések és a vízelvezetések elkészítése azért is szükséges, mivel a homlokzat és az alapozás áztatása miatt alapozássüllyedés is várható.

Az akadályközlő levélben, a műszaki ellenőri feljegyzésben szereplő, igazságügyi szakértő által ellenőrzött pótmunka előre nem láthatósága, előre nem tervezhetősége alátámasztott, mivel a műszaki dokumentációk (tervek, műszaki leírás, költségvetés) nem tartalmazta a felmerült pótmunkához kapcsolódó munkálatokat, a pótmunka az eredeti műszaki tartalomhoz kapcsolódó kivitelezési munkák során merült fel és a pótmunka megvalósítása indokolt, szükségszerű és alátámasztott. A felmerült pótmunkák nélkül az eredeti műszaki tartalom nem valósítható meg.

A pótmunkákhoz kapcsolódó költségvetésben szereplő építési tételek a kivitelezési munkák megvalósításához indokoltak, szükségszerűek, a költségvetés tételeinek díjai reálisak és megfelelnek a piaci árak.

A módosítás nem változtatja meg a szerződés általános arculatát és illeszkedik az eredeti szerződés jellegéhez, illetve a módosítás nem csak indokolt, de szükséges is a szerződés teljesítéséhez, illetve a módosítások indokoltsága igazolható.

A Kbt. 141. § (4) bekezdése alapján a szerződés – a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat az alábbiak közül bármely esetben:

c) a következőfeltételek együttes teljesülése esetén:

ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;

cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;

cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.

A fenti jogszabályi rendelkezésnek jelen szerződésmódosítás teljességgel megfelel.”

24. A szerződésmódosításhoz a következő mellékletek kapcsolódnak:

- Pótmunka költségvetés elfogadott ajánlata táblázat,
- Műszaki ellenőr nyilatkozata,
- E-Főnapló bejegyzése,
- Módosult műszaki tervek,
- Igazságügyi szakértő nyilatkozata.

25. A szerződésmódosításról szóló hirdetményt az ajánlatkérő részéről 2024. június 26. napján került feladásra, mely hirdetmény a Közbeszerzési Értesítő 2024/124. számában a KÉ-11465/2024. iktatószám alatt 2024. június 28. napján került közzétételre.

Az ajánlatkérő a hirdetmény VII.2.2) pontjában a szerződés módosításának indokai körében az alábbiakat rögzítette:

„A vakolatot a lábazati részen, illetve a homlokzaton is le kell verni mindaddig, míg a felázás tapasztalható, a fugákat ki kell kaparni és újra kell hézagolni, majd újra kell vakolni, hogy a lábazati modifikált bitumenes vízszigetelés a felületen elkészíthető lehessen a csatlakozó terep/járda fölé vezetve legalább 30 cm-t. Az északi homlokzat keleti épületrészén a vízterhelés megszüntetésére, csillapítására érdemes szivárgó rendszer kiépítése is.

A Kbt. 141. § (4) bekezdése alapján a szerződés – a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat az alábbiak közül bármely esetben:

c) a következő feltételek együttes teljesülése esetén:

ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;

cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;

cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át.

Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.

A fenti jogszabályi rendelkezésnek jelen szerződésmódosítás teljességgel megfelel.

A fenti okok miatt kiegészítésre kerül az eredeti szerződés 1. számú mellékletét képező „Kivitelező ajánlata”. A kiegészítéseket jelen szerződésmódosításhoz részét képező pótmunka költségvetés elfogadott ajánlata az 1. melléklet táblázata.

A déli belső udvar esetében vízszigetelés szintén nem található, így ott analóg módon szintén el kell készíteni a lábazati vízszigetelést, illetve a csatlakozó járdaburkolatokat is rendezni kell, mivel a belső padló síkja fölött helyezkedik el és a lábazati felületre vezeti úgy a vizet, hogy a falazaton lábazati vízszigetelés nem található. Mindegyik, vízszigeteléssel érintett épületszárny esetében javasolt a belső oldalon is légpórusos, szellőző vakolat készítése. Az érintett homlokzatokon javasolt közetgyapot hőszigetelés alkalmazása. A vízszigetelések és a vízelvezetések elkészítése azért is szükséges, mivel a homlokzat és az alapozás áztatása miatt alapozássüllyedés is várható.

Az akadályközlő levélben, a műszaki ellenőri feljegyzésben szereplő pótmunka előre nem láthatósága, előre nem tervezhetősége alátámasztott, mivel a műszaki dokumentációk (tervek, műszaki leírás, költségvetés) nem tartalmazta a felmerült pótmunkához kapcsolódó munkálatokat, a pótmunka az eredeti műszaki tartalomhoz kapcsolódó kivitelezési munkák során merült fel és a pótmunka megvalósítása indokolt, szükségszerű és alátámasztott.

A felmerült pótmunkák nélkül az eredeti műszaki tartalom nem valósítható meg. A pótmunkákhoz kapcsolódó költségvetésben szereplő építési tételek a kivitelezési munkák megvalósításához indokoltak, szükségszerűek, a költségvetés tételeinek díjai reálisak és megfelelnek a piaci áraknak. A módosítás nem változtatja meg a szerződés általános arcát és illeszkedik az eredeti szerződés jellegéhez, illetve a módosítás nem csak indokolt, de szükséges is a szerződés teljesítéséhez, illetve a módosítások indokoltsága igazolható.

26. A kérelmezett 2024. július 5. napján a munkát készre jelentette. A műszaki átadás-átvétel 2024. július 29. napján megtörtént.

27. A fentieket követően a műszaki ellenőri az utóellenőrzéshez 2024. augusztus 26. napján nyilatkozatot tett, melyben (többek között) az alábbiak kerültek rögzítésre: „A Kivitelező által feltárt és észrevételezett hibák, hiányosságok valóságosak voltak. A fenti észrevételek előre nem voltak láthatóak, a tervezési időszakban roncsolásos feltárásokat nem lehetett végezni, mivel ehhez le kellett verni a vakolatokat, vissza kellett bontani a járdákat, a vízelvezető árok mentén szintén bontani kellett, így pótmunkának minősülnek, melyeket el kellett végezni ahhoz, hogy az építkezést szakszerűen folytatni lehessen. Vizes falra nem szabad hőszigetelni. A tervező bevonásra került és módosított terveket, költségvetést készített.”

28. A tervező az utóellenőrzéshez 2024. augusztus 27. napján szintén nyilatkozatot tett, melyben (többek között) az alábbiak kerültek rögzítésre, melyben az alábbiakat rögzítette: „a fejlesztéssel érintett épület (cím: 7672 Boda, Petőfi S. u. 28., hrsz. 109) pótmunkái (utólagos vízszigetelés, vakolat javítás) előre nem látható volt, előre tervezni nem lehetett. A tervezési szakaszban, az épület felmérésekor a tárgyi ingatlan lábazatán, a vakolaton vizesedési problémák nem látszóttak, így a roncsolásos vizsgálat nem volt indokolt. Kivitelezési munkák közben azonban kiderült, hogy a probléma fennáll, így a tervdokumentáció módosítása vált szükségessé.”

29. A hivatalbóli kezdeményező (a továbbiakban: kezdeményező) a fentieket követően 2025. június 4. napján kelt NFK_TFP_FOIG/1665/3/2025. számú iratában értesítette az ajánlatkérőt a szabálytalansági eljárás megindításáról.

A hivatalbóli kezdeményezés

30. A kezdeményező 2025. augusztus 29. napján a Kbt. 152. § (1) bekezdés g) pontja alapján jogorvoslati eljárást kezdeményezett az ajánlatkérővel szemben, melynek keretében a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjának megsértését állította. A kezdeményező a jogsértés megtörténtének időpontját a szerződésmódosítás napjában (2024. június 18.), míg a tudomásszerzés időpontját a szabálytalansági eljárás megindításának napjában (2025. június 4.) jelölte meg.

31. A kezdeményező a felhívás II.2.4) pontjában megjelenítetteket hivatkozta, majd rögzítette, hogy a felek által megkötött szerződésmódosítás 3. pontja tartalmazza, hogy az épület lábazata mentén nincsen talajnedvesség elleni vízszigetelés, melyet pótolni szükséges, ahogy azt is, hogy az északi homlokzat keleti épületrészen a vízterhelés megszüntetésére szivárgó rendszer kiépítése szükséges, és a déli udvar esetében el kell készíteni a lábazati vízszigetelést, illetve csatlakozó járdaburkolatokat is rendezni kell.

32. A kezdeményező előadta, hogy az e-építési naplóba történő bejegyzés értelmében a 2024. április 16. napján történő esőzés következtében történő homlokzati és lábazati felázás miatt került sor a pótmunkára, ugyanakkor álláspontja szerint az építési naplóba csatolt képek azt igazolják, hogy a vizesedés nyomai már az esőzés előtt is láthatóak voltak, hiszen ezek nem eltakart felületek. Mindennek alátámasztására csatolta a google maps-on található épület homlokzatáról 2021 augusztusában készült fotókat.

33. A kezdeményező kiemelte, hogy az e-építési napló szerződésmódosításban hivatkozott 2024. április 17. napjára vonatkozó bejegyzése egyrészt rögzíti a vizesedési problémákat a Hivatal belső udvara, a Hivatal épületének oldalhatáron álló fala tekintetében és ezért a hőszigetelés akadályoztatva van ezen az oldalon, másrészt csatolt dokumentumként jelöli meg a 2024. április 17. napján kelt akadályközlő levelet. Ez utóbbi ugyanakkor a mozgássérült

rámpa nyomvonalán található kút tekintetében jelez akadályt, a vizesedés kapcsán nem, a kúttal kapcsolatos akadály pedig nem jelenik meg sem a szerződésmódosításban, sem az arról feladott hirdetményben.

34. A kezdeményező mindezekre tekintettel állította, hogy a felek szerződésmódosítása nem felel meg a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjában foglaltaknak, mivel a rendelkezésre álló adatok alapján nem voltak olyan körülmények, amelyet az ajánlatkérő kellő gondossággal nem láthatott volna előre.

Az ajánlatkérő észrevétele

35. Az ajánlatkérő a 2025. szeptember 15. napján megtett nyilatkozatában csatolta a pályázat keretében is benyújtott, az épületről a 2022. évben készült fotót, mely a kezdeményező által a kezdeményezés mellékleteként benyújtott 2021. évre vonatkozó képpel ellentétben mutatja az épület tervezéskori állapotát. Rögzítette, hogy a csatolt két fotó az épület északi oldaláról készült, melyen vizesedés, felázás nyomai szemrevételezéssel nem voltak láthatók, csak a homlokzati festés enyhe kopása. További két képpel összefüggésben megjegyezte, hogy a tervezési feladathoz a 2022. évi helyszíni felmérés során szemrevételezéssel a szerződésmódosítást indokoló vizesedés vagy felázás nem volt tapasztalható, melyet a tervezői nyilatkozat mellett objektíve igazol a fotódokumentáció is, mely az energiatanúsítványnak is a melléklete volt, tehát időbelisége igazolt.

36. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy nyugati szárny építése a 2000-es években történt, szakszerű kivitelezést feltételezve talajnedvesség elleni szigeteléssel. A tervező indokoltnak tartott roncsolásos feltárást, melyre vonatkozóan külön íven nyilatkozatot is tett az ellenőrzési eljárásban. Rögzítette, hogy az ilyen jellegű feltárást kötelezően előíró szakmai norma nincsen, nem kötelező, így mulasztás sem a megrendelői, sem a tervezői oldalról nem történt, nem volt olyan ok, ami miatt a kivitelezésben felmerült műszaki szükségesség szerinti műszaki megoldással kellett volna eleve tervezni.

37. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy a tervek elkészültét követően, 2023 nyarán került sor az eljárás megindítására. Az ajánlatkérő mindezzel összefüggésben hivatkozta a <https://www.met.hu/rolunk/hirek/index.php?id=3395> oldalon található alábbi megállapításokat:

„A 2023. év csapadékösszege országos átlagban 767,1 mm – az előzetes adatok alapján –, ami az éghajlati normál 124%-a (1991–2020-as átlag: 616,3 mm) (5. ábra). Ez a nyolcadik legnagyobb érték a XX. század eleje óta és hasonlóan csapadékos év legutóbb 2014-ben volt hazánkban (6. ábra). Az év legnagyobb csapadékösszegét Kékestetőn (1406,6 mm), a legkisebbet Békéssámszon állomáson (467,3 mm) mértük. 1000 mm-t meghaladó éves csapadék csak a hegyvidékeken fordult elő, de az Északi-középhegység és a Dunántúl legnagyobb részén meghaladta a 800 mm-t. A legkisebb évi csapadékösszegek az Alföld középső és déli részén voltak, de még ott is jellemzően 500 mm feletti értékeket mértünk (7. ábra). Ezzel szemben egy évvel korábban, a nagyon száraz 2022-es évben még az országos átlag is 500 mm alatt maradt.”

„A szokásosnál sokkal csapadékosabb volt a november és a december is. A november a kilencedik, a december a tizedik legcsapadékosabbnak adódott a XX. század kezdete óta. A március-június időszak, az augusztus és október csapadéka is meghaladta országosan az átlagot, a július kevéssel elmaradt tőle, míg száraz hónapnak csak kettő, a február és a szeptember tekinthető 2023-ban. A februári csapadék az átlag felét sem érte el.”

Az ajánlatkérő mindemellett a https://www.metnet.hu/terkepek?map=prec_y&date=2023 oldalon található két térképet is hivatkozta, mellyel kapcsolatosan rögzítette, hogy a két

térképen egyértelműen látszik az átlagnál csapadékosabb idő.

38. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy minden bizonnyal a 2023. évi folyamatosan erősebb ázásos kitettségnek volt köszönhető, hogy a kivitelező, amikor a homlokzati szigetelés készítéséhez elért időben, amit szintén, 2024. áprilisban is egy ázás előzött meg, akkor jelezte a problémát, hogy a vízszigetelés nélküli, ázott falra ne kerüljön rá a homlokzati hőszigetelés, mert az szakszerűtlen kivitelezésnek számítana, azt pedig nem lehet felvállalni.

39. Az ajánlatkérő megjegyzete, hogy a kezdeményező észrevételezte, hogy az építési naplóba csatolt képeken az látszik, hogy a napklóban rögzített esőzés előtt is voltak vizesedési nyomok. Ugyanakkor mindezt az ajánlatkérő által ismertetettek okoztak, és a képek a 2024. évi kivitelezés alatt készültek. Ezzel kapcsolatosan kiemelte, hogy az előre nem láthatóság szempontjából mindez azért lényeges, mert ezek nem a tervezési, és az eljárás megindítása előtti időszakra vonatkozó képek. Az pedig, hogy a kérelmezett időben mikor jelezte a pótmunka szükségességét, arra vezethető vissza, hogy más feladatokkal kezdte a teljesítést, és amikor a homlokzati szigetelés készítése következett volna, akkor ütközött akadályba.

40. Az ajánlatkérő ismertette, hogy a hőszigetelés kivitelezésével a falazat „lezárásra” kerül, a falazatban lévő pára nem tud kiszellőzni, tovább ronszolva a falazatot. Ezért nem szakszerű vizes falazatra kedvezőtlen páratechnikai rétegrend (pl.: EPS+szilikon vékonyvakolat) alkalmazása. Ugyanakkor létezik az ilyen nem várt esetre megoldás, mégpedig a vizesedést megakadályozandó, utólagos vízszigeteléssel, szellőző vakolattal, és páraáteresztő homlokzati hőszigeteléssel (pl. kőzetgyapot). Ebben az esetben az eredeti hőszigetelés anyagminőségét ki kellett váltani, páratechnikai szempontból kedvezőbb típusra, és a talajnedvesség elleni szigetelés utólagos készítése, a szivárgórendszer kiépítése és a szellőző, szárító vakolat felhordása lettek a szükséges pótmunka tételek. Elképzelhetőnek tartotta, hogy a felázások után az épület normál időjárási körülmények közt ismét száraz vagy szárazabb állapotba kerülhetett volna, ugyanakkor a jelen esetben egy olyan műszaki változás volt folyamatban, melyet nem lehetett a kialakult állapotában hagyni, és az eredetileg szándékozott műszaki megoldás nem fejlesztést, hanem akár még kárt is okozhatott volna.

41. Az ajánlatkérő rögzítette, hogy a kezdeményező ugyan ellentmondásnak ítélte a kérelmezetti akadályközlés naplóbejegyzését és az akadályközlő levelet, azonban a valóságban nem ellentmondásról, hanem két különböző probléma került egymás mellett jelzésre, és ezek körül a rámpa kivitelezése megoldódott, így nem is került megrendelésre. Az ajánlatkérő az erre vonatkozó tisztázó nyilatkozatot az ellenőrzési eljárásban megtette.

42. Az ajánlatkérő előadta, hogy az építőipari kivitelezés tevékenységéről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet szabályai szerint a kivitelezőnek a pótmunka műszaki szükségességét az építettővel az e-építési naplóban kell közölni, így ennek megfelelően a vizesedés miatti problémák az építési naplóban rögzítésre is kerültek. Emellett a hirdetmény is részletesen tartalmazza az épület felázása miatt előlépett problémát és kivitelezési pótmunka feladatokat, melyek miatt a szerződésmódosításra sor került.

43. Megjegyezte, hogy amennyiben az épület vízvédlem elleni műszaki állapota nem megfelelő (jelen esetben a szokatlanul sok csapadék miatt átázott épület), nem készülhet el jó, fenntartható minőségben az eredeti kivitelezési feladat sem. Így tekintettel a rendkívüli időjárási körülmények következtében kialakult állapotokra – melyek a legnagyobb gondosság mellett sem voltak elkerülhetőek, az ajánlatkérő a tervezéskor nem tudott arra gondolni, hogy kivitelezésre milyen helyzet áll elő – szükségessé vált a szerződésmódosítás, amit a valóságnak

megfelelően támasztanak alá annak dokumentumai. Kiemelte, hogy az ajánlatkérő a pótmunkák felmerülésekor is kellő gondossággal eljárva az ehhez a területhez szakterületük szerint értő szakembereket bevonta, és a műszaki ellenőr mellett még igazságügyi szakértő nyilatkozatát is bekérte, a tervezővel is egyeztetett, és csak minden szakterület szerint érintett egybehangzó jóváhagyó nyilatkozata alapján döntött a szerződésmódosítás mellett.

44. Az ajánlatkérő összességében a kezdeményezés elutasítását kérte, mivel álláspontja szerint az eljárása jogszerű volt, az megfelelt a vonatkozó jogi normáknak, így ajánlatkérői oldalon jogsértés nem merült fel, a szerződésmódosítás szükségességét a tevékenységi körünkön kívül eső, általa előre nem látható körülmények okozták. Arra a nem várt esetre, amennyiben jogsértés kerülne megállapítására, az ajánlatkérő elsőlegesen a bírságtól történő eltekintést kérte, mivel a jogsértés nem volt szándékos, és korábban jogsértés a terhére nem került megállapításra. A bírság kiszabása esetében pedig enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot, a szerződés alacsony értékét, az ajánlatkérő eljárást segítő együttműködő magatartását, valamint azt is, hogy ajánlatkérő nem kívánt sem jogsértést, főként nem szándékos jogsértést megvalósítani.

A kérelmezett észrevételei

45. A kérelmezett a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselő nélkül 2025. december 19. napján megtett nyilatkozatában rögzítette, hogy a kivitelezési munkák megkezdésekor a szerződéses és engedélyezési terveknek megfelelően járt el. A tervezési időszakban és a munkák előkészítése során a lábazatok és az alapozás mentén feltárások nem történtek, így a meglévő szerkezetek tényleges állapota nem volt megismerhető. A kivitelezés során, a homlokzati és lábazati munkák megkezdésekor derült ki, hogy az épület lábazata mentén talajnedvesség elleni vízszigetelés nem készült, illetve a tereplejtés és a csapadékvíz-elvezetés hiányosságai miatt a falazatok jelentős mértékben fel vannak ázva. Ezek a körülmények csak bontással és helyszíni feltárással váltak láthatóvá. A felázott falazatra a tervezett munkarend szerint sem vakolás, sem hőszigetelés nem végezhető szakszerűen, mivel az későbbi károsodáshoz, leváláshoz és szerkezeti problémákhoz vezetne. Emiatt a kivitelezést a tervezett műszaki tartalommal nem lehetett folytatni, ezért akadályközlést tett.

46. A kérelmezett előadta, hogy a feltárt állapotok nem a kivitelezés során keletkeztek, hanem az épület meglévő, a szerződéses felek által előzetesen nem ismert szerkezeti hiányosságaira vezethetők vissza. Ezek a hibák előre nem voltak láthatók, nem szerepeltek a tervekben, és nem képezték a szerződéses műszaki tartalom részét. Előadta, hogy a kivitelezés biztonságos és tartós folytatásához elengedhetlenné vált a lábazati vízszigetelés pótlása, a kapcsolódó bontási és helyreállítási munkák, valamint a csapadékvíz elleni védelem és elvezetés módosítása. Ezek a munkák pótmunkának minősülnek, melyek elvégzése nélkül az építési munkák szakszerűfolytatása nem volt lehetséges, így indokoltak voltak a szerződéses cél, a szakszerű kivitelezési eredmény elérése érdekében. Ezért volt szükség az akadályközlésre, a helyszíni szemlére és a tervező bevonására a módosított tervek és költségvetés elkészítéséhez. Álláspontja szerint a szerződésmódosítás az irányadó jogszabályi követelményeknek megfelelt, az ajánlatkérő által előadott észrevételekben foglaltakkal egyetért, és kérte a kezdeményezést teljes egészében elutasítani, jogsértés hiányát megállapítani.

A Döntőbizottság döntése és indokai

47. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárást 2023. július 19. napján indította meg, így a jelen jogorvoslati eljárásra is a Kbt. ezen a napon hatályos anyagi jogi rendelkezései az irányadók, míg az eljárásjogi rendelkezések tekintetében a kezdeményezés benyújtásának időpontjában, azaz 2025. augusztus 29. napján hatályos Kbt. rendelkezései irányadók. A kezdeményező a jogsértés tudomásra jutásának időpontját 2025. június 4. napjában jelölte meg, melyet alapul véve eljárási kifogás hiányában a Döntőbizottság megállapította, hogy a 2025. augusztus 29. napján érkezett kezdeményezés a Kbt. 152. § (2) bekezdés és (2a) bekezdés c) pontjában foglalt határidőt megtartva került benyújtásra, ezért azt érdemben vizsgálta.

48. A Döntőbizottságnak abban a kérdésben kellett döntést hoznia, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett, a tárgyi eljárás keretében megkötött szerződésük 2024. június 18. napján tett módosításával megsértették-e a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjában foglaltakat.

49. A Döntőbizottság a döntése meghozatala során az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

A Kbt. 2. § (7) bekezdése szerint:

(7) E törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben e törvény az eltérést kifejezetten megengedi. E törvény rendelkezéseinek alkalmazásakor, valamint a jogszabályban nem rendezett kérdésekben a közbeszerzési eljárás előkészítése, lefolytatása, a szerződés megkötése és teljesítése, illetve a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslati eljárás során a közbeszerzésekre vonatkozó szabályozás céljával összhangban a közbeszerzés alapelveinek tiszteletben tartásával kell eljárni.

A Kbt. 28. § (1) bekezdése szerint:

(1) Az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást – a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel – megfelelő alapossággal előkészíteni. Az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni. Az ajánlatkérőnek már a közbeszerzési eljárás előkészítése során törekednie kell a magas minőségű teljesítés feltételeinek biztosítására, a környezet – beszerzés tárgyára tekintettel biztosítható – védelmére és a fenntarthatósági szempontok figyelembevételére, valamint a beszerzés tárgyát érintő szerződésmódosítások megelőzésére. Az ajánlatkérő alkalmazhatja az értékelemzés módszerét is.

A Kbt. 50. § (2) bekezdés d) pontja szerint:

(2) A közbeszerzési eljárást megindító felhívás tartalmazza különösen:
d) a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét;

A Kbt. 141. § (1)-(2) bekezdés szerint:

(1) Ezen alcím rendelkezéseit alkalmazni kell a szerződés felek – vagy az erre jogosult valamelyik fél – általi módosítására, valamint a felek jogviszonyának a szerződésben foglalt rendelkezéseknek megfelelő változására (a továbbiakban együtt: szerződésmódosítás).

(2) A szerződés – a (4) vagy (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, ha a módosítás eredményeként az ellenérték növekedése – vagy több módosítás esetén azok nettó összértéke – nem éri el az alábbi értékek egyikét sem

- a) az uniós értékhatárt elérő értékű eredeti szerződés esetén az uniós értékhatárt;
 - b) szolgáltatás, árubeszerzés és építési vagy szolgáltatási koncesszió esetén az eredeti szerződés értékének 10%-át, építési beruházás esetén az eredeti szerződéses érték 15%-át;
- valamint a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét és illeszkedik az eredeti szerződés jellegéhez.

A Kbt. 141. § (4) bekezdése szerint:

(4) A (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés – a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül – új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat az alábbiak közül bármely esetben:

- a) ha a szerződés minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon, egyértelműen rögzíti a szerződés meghatározott tartalmi elemei későbbi változásának (ideértve az opció gyakorlásának) pontos feltételeit és tartalmát. Az ilyen szerződéses feltételek azonban nem rendelkezhetnek olyan módosításokról, amelyek megváltoztatnák a szerződés általános jellegét;
- b) az eredeti szerződő féltől további építési munkák, szolgáltatás vagy áruk beszerzése szükséges, amelyek nem szerepeltek az eredeti szerződésben, amennyiben a szerződő fél személyének változása
 - ba) nem megvalósítható gazdasági vagy műszaki okból, különösen az eredeti szerződéssel beszerzett, meglévő berendezésekkel, szolgáltatásokkal vagy létesítményekkel való felcserélhetőség vagy együttműködés miatt; és
 - bb) az ajánlatkérő számára jelentős hátránnyal vagy a költségek megsokszorozódásával járna. Az ellenérték növekedése – vagy több módosítás esetén azok együttes nettó értéke – azonban nem haladhatja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át;
- c) a következő feltételek együttes teljesülése esetén: *
 - ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;
 - cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;
 - cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.

A Kbt. 141. § (6) bekezdése szerint:

(6) A (2) és (4) bekezdésben szabályozott eseteken kívül, a szerződés új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül akkor módosítható, ha a módosítás nem lényeges. A szerződés módosítása lényeges, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg. A módosítást mindig lényegesnek kell tekinteni, ha

- a) olyan feltételeket határoz meg, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön (részvételre jelentkezőkön) kívül más ajánlattevők (részvételre jelentkezők) részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét lehetővé tették volna;
- b) a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg; vagy
- c) a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjeszti ki.

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: Irányelv) preambuluma (109) bekezdése az alábbiakat tartalmazza:

(109) Előfordulhat, hogy az ajánlatkérő szervek olyan külső körülményekkel szembesülnek, amelyeket a szerződés odaítélésekor nem láthattak előre, különösen, amikor a szerződés teljesítése hosszabb időszakot ölel fel. Ilyen esetben szükség van bizonyos fokú rugalmasságra, hogy a szerződést – új közbeszerzési eljárás nélkül – ezekhez a körülményekhez igazítsák. Az „előreláthatatlan körülmények” kifejezés olyan körülményekre utal, amelyeket az ajánlatkérő szerv – figyelembe véve a rendelkezésére álló eszközöket, az adott projekt természetét és jellemzőit, a szóban forgó terület jó gyakorlatát, valamint az eredeti odaítélés előkészítése során elköltött források és a várható érték közötti megfelelő viszony biztosításának az igényét – az eredeti odaítélés ésszerűen gondos előkészítése ellenére sem láthatott előre. Ugyanakkor ez nem érvényes azokban az esetekben, amikor a módosítás a beszerzés általános jellegének megváltozását eredményezi, például azáltal, hogy a megvalósítandó, illetve beszerzendő építési beruházásokat, árukat vagy szolgáltatásokat valami mással helyettesítik, vagy alapvetően megváltoztatják a beszerzés fajtáját, mivel ilyen helyzetben feltételezhető az eredményre gyakorolt hatás.

Az Irányelv 72. cikk „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” rendelkezése többek között a következőket rögzíti:

(1) A szerződések vagy keretmegállapodások ezen irányelvvel összhangban új közbeszerzési eljárás nélkül módosíthatók az alábbiak közül bármely esetben:

b) az eredeti szerződő fél által elvégzendő, szükségessé vált további építési beruházások, nyújtandó további szolgáltatások vagy szállítandó további áruk tekintetében, amelyek nem szerepeltek az eredeti közbeszerzésben, amennyiben a szerződő fél módosítása:

i. nem megvalósítható olyan gazdasági vagy technikai okok miatt, mint például az eredeti közbeszerzés során vásárolt, meglévő berendezésekkel, szolgáltatásokkal vagy létesítményekkel való felcserélhetőség vagy kölcsönös átjárhatóság; és

ii. az ajánlatkérő szerv számára jelentős hátránnyal vagy a költségek megsokszorozódásával járna. Mindazonáltal az árnövekedés nem haladhatja meg az eredeti szerződés értékének 50 %-át. Amennyiben több egymást követő módosításra kerül sor, ez a korlátozás az egyes módosítások értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják ezen irányelv megkerülését;

c) amennyiben az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

i. a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket egy kellő gondossággal eljáró ajánlatkérő szerv nem láthatott előre;

ii. a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;

iii. az árnövekedés nem haladja meg az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás értékének 50%-át. Ha több egymást követő módosításra kerül sor, ez a korlátozás az egyes módosítások értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják ezen irányelv megkerülését.

50. A Döntőbizottság előjáróban rögzíti, hogy a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre a polgári jog szabályait a Kbt. szerinti eltérésekkel kell alkalmazni. Ennek értelmében, amennyiben a közbeszerzési szerződésekkel összefüggésben a Kbt. a Ptk. szabályaitól eltérő rendelkezéseket fogalmaz meg, úgy azokra a szerződő feleknek figyelemmel kell lenniük és kötelező jelleggel alkalmazniuk kell.

51. A polgári jogi szerződésekkel ellentétben a közbeszerzési szerződések módosítására szigorú szabályok vonatkoznak annak érdekében, hogy a felek a módosítás által ne kerüljék ki a közbeszerzési szabályokat. A Kbt. 141. §-a foglalja össze a szerződésmódosítással kapcsolatos feltételeket, mely szabályrendszer az Irányelv mentén került kialakításra, és nem a szerződésmódosítás korlátait, hanem azokat a jogalapokat rögzíti, melyek fennállta esetén a

szerződés jogszerűen módosítható. A szabályozás értelmében a közbeszerzési szerződések módosítása három esetkörben lehetséges: a Kbt. 141. § (2) bekezdésében megjelenő „de minimis” jogalapra tekintettel, a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti nem lényeges módosítások körére, illetve a Kbt. 141. § (4) bekezdésében meghatározott körülmények fennállására alapítottnan.

52. A Kbt. 141. § (6) bekezdése szerint a közbeszerzési szerződés új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül akkor módosítható, ha a módosítás nem lényeges, és mindig lényegesnek kell tekinteni a módosítást, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg – többek között akkor is, ha a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg. Mindezek értelmében a szerződésmódosításnak érdemi feltételeket kell érintenie és azokat lényegesen eltérő módon kell megállapítania az eredeti feltételekhez képest. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti feltétel jogszerű alkalmazhatósága abban az esetben merül fel, amennyiben a szerződésmódosítás a Kbt. 141. § (6) bekezdésének nem felel meg. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában megjelenő feltételeknek azonban együttesen kell fennállnia, bármely feltétel hiánya megdönti a szerződésmódosítás jogszerűségét.

53. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható volt, hogy az ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárását az 1. részében Boda, Petőfi Sándor u. 28. hrsz.: 109. szám alatti ingatlan energetikai fejlesztése, felújítása vonatkozásában indította meg, melynek keretében a nyertes ajánlattevő feladatát képezte (többek között) a homlokzat szigetelése. Az ajánlatkérő a műszaki dokumentumok között rendelkezésre bocsátotta a 2022. december 14. napi keltezésű építészeti tervdokumentációt, továbbá a 2022. november 24. napi keltezésű felmérési terveket, mely utóbbi dokumentum az épület lábazatára vonatkozó adatot nem tartalmazott, és az építészeti dokumentáció mind az alapozás, mind a lábazat tekintetében azt tartalmazta, hogy „meglévő, nem változik.” A felek az ajánlatkérő 2023. július 19. napján megindított közbeszerzési eljárása eredményeként 2023. november 24. napján kötötték meg szerződésüket nettó 48.991.827.-Ft vállalkozói díj ellenében.

54. Az építési napló bejegyzéseiből az látható, hogy a munkaterület átadására ugyan 2023. november 14. napján sor került, azonban az állványozási és szigetelési munkák 2024. március végén (március 28. napján) kezdődtek meg. Az építési napló bejegyzése csak 2024. április 16. napjára vonatkozóan tartalmazott esőzésre vonatkozó megjegyzést (a csapadék mennyiségének megjelölése nélkül), majd 2024. április 17. napján a kérelmezett az építési naplóban 10:57 órakor tett jelentése mellékleteként hat képet csatolt és rögzítette, hogy az „L-alak idős házrészre vonatkozóan: a tegnapi esőzés után vizesedés látható a falakon, melynek okát a feltárás után rögzíteni fogjuk a naplóban”. Ezt követően szintén 2024. április 17. napján a kérelmezett által 13:15 órakor megtett napi jelentésben négy képet melléklet és rögzítette, hogy a „Hivatal épületének oldalhatáron álló fala a korábbi vízelvezetési problémák miatt láthatóan felvizesedett a tegnapi esőzés miatt. Ennek okát feltárással próbáljuk kideríteni. A feltárásokat megkezdjük. További műszaki utasításig a hőszigetelés akadályozásban van ezen az oldalon.” A kérelmezett ezt követően levél formájában külön akadályközléssel is élt az ajánlatkérő előtt (időpont: 2024. április 17.), ugyanakkor e körben a kérelmezett a mozgássérült rámpa kivitelezése vonatkozásában tett előadást. Mindezek alapján a vizesedéssel kapcsolatos előadások kizárólag az építési naplóban kerültek rögzítésre fotódokumentációval együtt. A műszaki ellenőr mindezt követően 2024. április 26. napján megtekintette az épületet – a felek az általa tett megállapításokat jelenítették meg később a szerződésmódosításukban –, és rögzítette, hogy „a kivitelező által feltárt és észrevételezett hibák, hiányosságok valóságok. A fenti észrevételek előre nem láthatók, a tervezés időszakában feltárásokat nem lehetett végezni,

pótmunkának minősülnek, melyeket el kell végezni ahhoz, hogy az építkezést szakszerűen folytatni lehessen.” Mindezt az igazságügyi szakértő 2024. május 28. napján megerősítette és rögzítette, hogy a „pótmunkák előre nem láthatósága, előre nem tervezhetősége alátámasztott, mivel a műszaki dokumentumok (tervek, műszaki leírás, költségvetés) nem tartalmaztak a felmerült pótmunkához kapcsolódó munkálatokat, a pótmunka az eredeti műszaki tartalomhoz kapcsolódó kivitelezési munkák során merült fel és a pótmunka megvalósítás indokolt, szükségszerű és alátámasztott.”

55. Miután a tervező a terveket átdolgozta, illetve elkészítette a pótmunkákra vonatkozó árazatlan költségvetését, a felek a szerződésüket 2024. június 18. napján a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontja szerint akként módosították, hogy a vállalkozói díj nettó 48.991.827.-Ft összegről nettó 62.788.251.-Ft összegre emelkedett. A felek a szerződésmódosítás 3. pontjában rögzítették a módosítás indokait – ez egyebekben megjelenítésre került a szerződésmódosításról feladott hirdetményben is –, melynek körében a felek az alábbiakra hivatkoztak: „A tervezéssel érintett épület esetében a terület lejtése északi, illetve északnyugati irányból a déli, illetve a délkeleti oldal felé lejt. Az északi homlokzat előtt a keleti épületszárny mentén egy meglévő övárok található, mely nyugatról kelet felé lejt, míg a nyugati épületszárny esetében cementlábazat található pozitív lábazatként kialakítva. A pozitív lábazat itt olyan szempontból sem szerencsés, hogy a homlokzatról lejövő csapadékvíz is terheli a lábazatot. Mindkettő lábazat mentén a falazat jelentősen fel van ázva, melynek oka, hogy a terület a lejtése miatt a csapadékvizet ide vezeti, és a falazatot terheli. Az épület lábazata mentén a feltárás során megállapításra került, hogy nincs talajnedvesség elleni vízszigetelés, melyet így pótolni szükséges. (...) A déli belső udvar esetében vízszigetelés szintén nem található, így ott analóg módon szintén el kell készíteni a lábazati vízszigetelést, illetve a csatlakozó járdaburkolatokat is rendezni kell, mivel a belső padló síkja fölött helyezkedik el és a lábazati felületre vezeti úgy a vizet, hogy a falazaton lábazati vízszigetelés nem található.” Mindezek alapján látható, hogy a felek az épület falainak átnedvesedését a kedvezőtlen tereplejtés, a nem megfelelő vízelvezetés és a hiányzó lábazati vízszigetelés okozatában látták, ezért vízszigetelési és tereprendezési beavatkozások szükségessége, mint pótmunka igény merült fel.

56. A kezdeményező a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti jogalap fennálltát vitatta, ugyanis álláspontja szerint az építési naplóban csatolt képek azt mutatják, hogy a vizesedés nyomai az ajánlatkérő által hivatkozott esőzését megelőzően is láthatóak voltak, illetve ezek a területek nem voltak eltakarva, melyet alátámasztottnak látott a google maps-on található, az épület homlokzatáról 2021. augusztusában készült képen is. Az ajánlatkérő ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a 2023. év kiemelten esős év volt, így a felmerült probléma ezen év folyamán tapasztalt erősebb ázásos kitértségnek volt köszönhető, majd, amikor a kérelmezett a homlokzat szigetelésének munkálatait elkezdte, melyet szintén egy ázásos időszak előzött meg, a kérelmezett akkor tapasztalta a falazat vizesedését. Az ajánlatkérő kiemelte, hogy a tervezési és az eljárás megindítása előtti időszakban a vizesedés nem volt tapasztalható, ezt az építési napló keretében csatolt képek sem támasztják alá, hiszen azok mind a kivitelezés alatt és nem azt megelőzően kerültek elkészítésre. Mindezt az előre nem láthatóság körében kívánta hangsúlyozni.

57. Tekintettel arra, hogy az ajánlatkérő szerződésmódosítását a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjára alapította – egyéb jogalap alkalmazhatósága sem a szerződésmódosítás, sem a jogorvoslati eljárás során nem merült fel –, ezért a Döntőbizottság kizárólag ezen jogalapra tekintettel folytatott le vizsgálatot.

58. A Döntőbizottság – a tárgyi határozat 52. pontjában foglaltak mellett – rámutat arra, hogy az ajánlatkérőnek a szerződésmódosítás jogszerűsége alátámasztására a módosítást szükségessé tevő körülményeket igazolnia szükséges. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpontjában szabályozott törvényi feltétel körében az Irányelv preambuluma (109) bekezdése foglalkozik az ajánlatkérő által „előreláthatatlan körülmények” kifejezéssel. Az ajánlatkérőnek a szerződésmódosítás jogszerűsége alátámasztására tehát olyan körülményeket kell igazolnia, amelyeket kellő gondossággal eljárva sem láthatott előre.

59. A Döntőbizottság a fentiekkel összefüggésben rögzíteni kívánja, hogy a Fővárosi Törvényszék a 103.K.701.404/2022/25. számú ítéletében kifejtette, hogy „a jogszabályértelmezéshez iránymutatást nyújtó és joggyakorlatot összesítő Nagykommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényhez – Szerkesztette: Dezső Attila (a továbbiakban: Kommentár) szerint tipikusan vis maior esetén helytálló ezen eljárásfajta alkalmazása, vagyis amikor az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látott kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet. A közbeszerzési eljárás megindításakor már hosszabb ideje fennálló helyzet [...] nem alapozza meg az előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség esetkörét, így ebben az esetben nem állapítható meg a feltétlen szükségesség követelménye sem. Az előre nem láthatóság és az ajánlatkérő mulasztása összefüggnek egymással: az előre nem látható okoknak az ajánlatkérőtől független körülményekből kell származniuk.” Mindezek mellett a Kúria a Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletében a jogintézménnyel összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy „a közbeszerzési szerződés módosítása jogszerűségének megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a szerződés megkötésekor, kellő gondossággal eljárva, előre láthatók voltak-e a szerződésmódosítás indokaként felhozott körülmények.” A Fővárosi Törvényszék a 104.K.706.819/2020/5. számú ítéletében megállapította azt is, hogy a „Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjának helyes értelmezéséhez segítséget nyújt a korábbi Kbt.-ben foglalt hirdetmény nélküli tárgyalásos eljáráshoz kapcsolódó joggyakorlat, amelyet a Kommentár is kifejezetten felhív a Kbt. 141. §-a körében. Az előre nem látható ok bekövetkezésének feltételével kapcsolatban a Döntőbizottság számos határozatában rámutatott arra, hogy nem minősül előre nem látható körülménynek az, ami az ajánlatkérő mulasztásából, a közbeszerzési eljárás nem elég gondos előkészítéséből, a tervezés hibájából származik. Következésképpen a jogalkalmazási gyakorlat abban, hogy a módosítást szükségessé tevő, előre nem látható körülménynek az ajánlatkérőn kívül álló, objektív körülménynek kell lennie”.

60. A Döntőbizottság a fentiekkel összefüggésben lényegesnek tartja rögzíteni, hogy a felek a szerződésmódosítás háttérében meghúzódó indokok tekintetében nem az időjárási viszonyokra hivatkoztak, hanem a kedvezőtlen tereplejtésre, a vízelvezetés és a vízszigetelés hiányára, ekként a Döntőbizottság a vizsgálatot ezen indokra tekintettel volt köteles lefolytatni. Szerződésmódosítás körében ugyanis kizárólag azon körülmények értékelhetők, melyeket az ajánlatkérő és a kérelmezett a szerződésmódosítás indokai között ismertetett. A Döntőbizottság a figyelembe vehető indokok körének meghatározásakor a Kúria Kfv.VI.37.948/2019/5. számú ítéletében szereplő elvi döntésnek megfelelően jár el, amelyet a Fővárosi Törvényszék is megerősített többek között a 104.K.706.819/2020/5. számú ítéletében. A bírósági joggyakorlat szerint a szerződésmódosítás jogszerűségének megítélésekor „csak azok az indokok vizsgálhatók, amelyeket az ajánlatkérő a szerződésmódosítás indokaként a hirdetményben megjelölt”, negatív irányból mindez azt is jelenti, hogy „a hirdetményben nem közölt szerződésmódosításra okot adó körülmény akkor sem értékelhető, ha egyébként alátámasztaná a Kbt.” vonatkozó előírásai fennállását.

61. A Döntőbizottság az előző határozati pontokban kifejtettek alapján összességében vizsgálta a közbeszerzési eljárás előkészítése és a teljesítés során keletkezett, valamint az ügyfelek tárgyi jogorvoslati eljárásban rendelkezésre bocsátott dokumentumokat, melyekből a következő megállapításra jutott.

62. A Döntőbizottság rögzíti, hogy az ajánlatkérő nyilatkozata értelmében a felázás jelei a tervezés időszakában nem voltak látható, mert egy viszonylagos szárazabb időszakban történt az eljárása előkészítése. Ugyan a Döntőbizottság az erre történő hivatkozást a tárgyi határozat 60. pontjában rögzítettek végett figyelembe venni nem tudta, azonban a Döntőbizottság rögzíteni kívánja, hogy a kérelmezett által az építési naplóban 2024. április 17. napján jelzett akadályközlés és az ahhoz csatolt fotódokumentációk nem egyetlen napi esőzés nyomait mutatják. A képek ugyanis a falazat különböző részeiről készültek, melyeken nem az járdaszinttől számított pár cm-es magasságig, hanem legalább méteres magasabban, a falazat egész vonalán végighúzódnó vizesedés jeleit mutatják. A fotódokumentációk a falazat azon részéről készültek, melyek takarás nélkül állnak, illetve a probléma feltárás nélkül is látható. A Döntőbizottság szakmai megítélése szerint mindez egy hosszabb ideje fennálló probléma, nem pedig egynapos esőzés okozta jelek. Mindezt az építési napló bejegyzése is megerősít, hiszen a kérelmezett maga is azt rögzítette, hogy „a korábbi vízelvezetési problémák miatt láthatóan felvizesedett a tegnapi esőzés miatt”. Az ajánlatkérő mindezt mégis azzal kívánta kimenteni, hogy a 2023. év csapadékosabbnak bizonyult a korábbi éveknél, azaz a 2022. évi tervezés, és így az eljárás 2023. évi lebonyolítása közti csapadék különbség miatt csak a kivitelezés során vált felismerhetővé azon körülmény, amely a műszaki módosítást szükségessé tette. Ezzel kapcsolatosan ugyanakkor a Döntőbizottság rögzíteni kívánja, hogy azon túlmenően, hogy az eljárás megindítására 2023. július 19. napján került sor és az ajánlatkérő által hivatkozott HungaroMet jelentése szerint a csapadék ezen év március-júniusi időszakában is országosan meghaladta az országos átlagot, az építési napóban sem a munkaterület (2023. november 14. napi) átadásakor, sem azt követően, egészen 2024. április 16. napjáig a kérelmezett nem rögzített csapadékos időszakot, de még csapadékos napot sem. Emellett a jelzett áprilisi napon a csapadék ellenére – melynek mértékét az építési napló nem tartalmazza és azt a felek sem mutatták ki – a kérelmezett földmunkákat is végzett, tehát nem áztatta eső a területet, ahogy azt az ajánlatkérő hivatkozta.

63. A Döntőbizottság az előző határozati pont mellett rögzíti, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy a kérelmezett által jelzett problémát az okozta, hogy a csapadék a terepviszonyok következtében az épület falazatához jutott, miközben az épület nem rendelkezett vízszigeteléssel. A szerződésmódosításban foglaltak vizsgálata során rögzíteni szükséges, hogy egyrészt az épület kialakítása, a környező terepviszonyok, valamint a járda lejtése olyan adottságok, melyek már a tervezési időszakban is fennálltak és észlelhetők voltak. Másrészt ezen körülményekből, ennek következtében a csapadékvíz minden jelentősebb esőzés alkalmával az épület lábazatához folyt. Műszaki szempontból egyértelmű, hogy amennyiben a lábazatban nem rendelkezik talajnedvesség elleni vízszigeteléssel, úgy a lábazathoz jutó nedvesség rendszeresen vizesedést idéz elő. Ennek megfelelően a vizesedés kialakulása nem köthető egyetlen konkrét csapadékos naphoz, vagy egy átlagosnál csapadékosabb évhez, hanem a fennálló szerkezeti és terepviszonyi adottságok következménye. Minderre tekintettel a Döntőbizottság nem tudta elfogadni az ajánlatkérő hivatkozását, hiszen kizárt, hogy egy, az ajánlatkérő által is hivatkozottan több tíz éves épület esetében egyetlen esős nap, vagy akár egy csapadékosabb időszak idézzen elő olyan mértékű vizesedési problémát, melynek nyomai az érintett falszakaszon kiterjedten megfigyelhetők, miközben a jelenlegi és a korábbi években a változatlan terepviszonyok mellett egyáltalán nem jelentkezett volna.

64. A Döntőbizottság mindezzel összefüggésben rögzíti, hogy a rendelkezésre álló dokumentumok alapján nem állapítható meg, hogy a felmerült probléma oka valamely, az ajánlatkérő által hivatkozott 2023. évben vagy 2024. év áprilisában bekövetkezett, újonnan jelentkező körülmény lett volna. Ellenkezőleg, a dokumentumok tartalma arra utal, hogy a probléma egy hosszabb idő óta fennálló épületszerkezeti állapot következménye. Ezt támasztja alá maga a szerződésmódosítás indokolása is, amely szerint az épület falainak átnedvesedését a kedvezőtlen tereplejtés, a nem megfelelő vízelvezetés és a hiányzó lábazati vízszigetelés okozza, ezért vízszigetelési és tereprendezési beavatkozások váltak szükségessé. Ezen körülmények ugyanakkor nem a kivitelezés időszakában alakultak ki – mint ahogy azt a kérelmezett maga is nyilatkozta –, hanem az épület és környezetének korábban is fennálló adottságaihoz kapcsolódnak. Ezt támasztja alá a kezdeményező által csatolt, a 2021. évre vonatkozó google maps fotó, amelyen a vizesedés nyomai az épület utcafront felőli (keleti) homlokzatán megfigyelhetők. Ezen épületrész az építési naplóban „L-alak idős házrész” megnevezéssel szerepel és az építési naplóban csatolt fényképek is ezen épületrész kapcsán kerültek csatolásra. Ezzel szemben az ajánlatkérő észrevételében csatolt fényképfelvételen az általa előadottak alapján a 2000-es években épült (nyugati) épületszárny látható, amelyről az ajánlatkérő ugyan úgy nyilatkozott, hogy a felvétel 2022-ben készült, azonban ennek időpontját semmilyen módon nem igazolta. Emellett a fénykép az épületegyüttesnek csupán egy részét ábrázolja, így abból az egész épület állapotára, különösen pedig az érintett, régebbi épületrész vonatkozásában nem vonható le megalapozott következtetés. Minderre tekintettel az ajánlatkérő által csatolt fényképfelvétel és az arra alapított előadás nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a vizesedési problémák a kivitelezést megelőzően nem álltak fenn.

65. A fenti határozati pontok alatt ismertetett körülmények alapján a Döntőbizottság szakmai megítélése szerint jelen esetben nem egy olyan körülmény merült fel, amely a kivitelezés megkezdését követően, előre nem látható, rejtett szerkezeti hiba formájában vált volna ismertté. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján ezzel szemben az állapítható meg, hogy a problémát kiváltó körülmények már a tervezési és előkészítési szakaszban is felismerhetők lettek volna, amennyiben a vonatkozó épületrészek – különösen a lábazati szakasz – megfelelő vizsgálata megtörténik. A dokumentumok tartalma inkább arra utal, hogy a lábazati szerkezet nem került kellő mélységű vizsgálat alá a tervezési előkészítés során, így a meglévő hiányosságok nem kerültek feltárássra. Ennek következtében a hiányosságok a kivitelezés során váltak észlelhetővé, nem pedig egy menet közben fellépő, előre nem látható szerkezeti hiba eredményeként.

66. A pótmunka keretében megrendelt beavatkozások műszaki szükségessége nem vitatott, melyet a beszerzett szakértői vélemény is kétségtől alátámaszt, azonban ezen szakértői vélemény önmagában nem igazolja azt, hogy a problémát kiváltó okok a tervezés során objektíve ne lettek volna felismerhetők, illetve előre láthatók. Hasonló következtetésre vezet az építési napló tartalma is, amely szövegszerűen inkább egy korábban is fennálló vizesedési probléma feltárássra, semmint egy újonnan kialakult vagy rendkívüli esemény következtében jelentkező műszaki körülményre utal.

67. A Döntőbizottság a fentebb előadottakkal összefüggésben rögzíti, hogy az előre nem láthatóság követelménye azonban alapvetően akkor valósul meg, amikor a szerződésmódosítást indokoló körülmény jövőbeli bekövetkezéséről az ajánlatkérőnek nem lehetett előzetesen tudomása, és arra az ajánlatkérő a legnagyobb gondosság mellett, beszerzése körülményeinek ismeretében sem számíthatott. A Döntőbizottság mindezzel összefüggésben – különösen a tárgyi határozat 59. pontjában rögzítettek alapján – hangsúlyozza, hogy a kialakult döntőbizottsági és bírósági gyakorlat szerint az eljárás megindításakor már hosszabb ideje

fennálló állapot nem alapozhatja meg az előre nem látható ok esetkörét, mely a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja alapján értékelhető.

68. Jelen esetben azonban a rendelkezésre álló dokumentumok azt igazolják, hogy olyan munkaigény merült fel, amellyel a felek eredetileg nem számoltak, mivel az a rendelkezésre álló tervekben és felmérésekben nem került feltüntetésre. Emiatt a felek szerződésmódosítást kötöttek, amelyben a módosítás indokaként előre nem látható körülményeket jelöltek meg. Ugyanakkor a korábban kifejtettek szerint a feltárt hiányosságok nem tekinthetők ténylegesen előre nem látható, a kivitelezés során hirtelen jelentkező körülménynek. A rendelkezésre álló adatok inkább arra utalnak, hogy a kérdéses műszaki problémák már a tervezési és előkészítési szakaszban is fennálltak, azonban nem kerültek kellő mértékben feltárássra, különösen a lábazati szerkezet vizsgálatának hiányosságai miatt. Ennek megfelelően a szerződésmódosításban hivatkozott „előre nem láthatóság” a műszaki tényállás alapján nem kellően alátámasztott.

69. A Döntőbizottság helyt adva a kezdeményezésben foglaltaknak – a fentebb részletesen kifejtettek okán – a vizsgált szerződésmódosítás tekintetében megállapította, hogy az ajánlatkérő és a kérelmezett megsértette a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontját azzal, hogy a szerződésüket úgy módosították közös megegyezéssel, hogy annak Kbt.-ben meghatározott – nevezetesen a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont ca) alpont szerinti – feltétele nem állt fenn. A Döntőbizottság a továbbiakban a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont cb) és cc) alpontok fennállását nem vizsgálta arra tekintettel, hogy a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont szerinti konjunktív feltételek bármelyikének hiánya megdönti a szerződésmódosítás jogszerűségét.

70. A Döntőbizottság rögzíti továbbá, hogy a kérelmezett által tett nyilatkozatot a tárgyi eljárásban figyelembe venni nem tudta, tekintettel arra, hogy a kérelmezetti nyilatkozatot törvényes képviselője tette meg, és a kérelmezett a Döntőbizottság felhívására sem pótolta nyilatkozatát a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti kötelező képviselő részéről ellenjegyezve.

71. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (3) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva a fenti indokokra tekintettel a Kbt. 165. § (2) bekezdés c) pontja alapján megállapította a jogsértés megtörténtét és alkalmazta a Kbt. 165. § (3) bekezdés d) pontja szerinti jogkövetkezményt.

72. A Kbt. 165. § (3) bekezdés d) pontja szerint amennyiben a Döntőbizottság határozatában jogsértést állapít meg bírságot szabhat ki a jogsértő szervezettel vagy személlyel, valamint a jogsértésért felelős személlyel vagy szervezettel jogviszonyban álló, a jogsértésért felelős személlyel és szervezettel szemben.

73. A Kbt. 165. § (4) bekezdése szerint a Kbt. 165. § (3) bekezdés d) pontja szerinti bírság összege – a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 10 %-a.

74. A Kbt. 165. § (11) bekezdése szerint a Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének megállapításában az eset összes körülményét, így különösen

- a) a jogsértés súlyát,
- b) a közbeszerzés tárgyát és értékét,
- c) a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását,
- d) az e törvénybe ütköző magatartásnak az adott közbeszerzés vonatkozásában történt ismételt tanúsítását,

e) a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot, f) támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat figyelembe veszi. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

75. A Döntőbizottság a bírság kiszabását indokoltnak tartotta tekintettel arra, hogy az ajánlatkérő úgy módosította a közbeszerzési szerződést, hogy annak jogalapja nem volt megállapítható. A Döntőbizottság a szerződésmódosítás jogsértő jellegére tekintettel azonban a kérelmezettel szemben is bírságot szabott ki, figyelemmel a Kúria Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítéletében foglaltakra, melyben a Kúria elvi élel mondta ki, hogy a közbeszerzési jogsértésért való felelősség objektív, a Döntőbizottságnak nem kell vizsgálnia, hogy mely okból, vagy milyen vélekedés alapján nem kerültek betartásra a közbeszerzési szabályok. A Döntőbizottság tehát a szerződésmódosítást jogsértő módon megvalósító valamennyi féllel, vagyis az ajánlatkérővel és a kérelmezettel szemben is bírságot szabott ki.

76. A Döntőbizottság az ajánlatkérővel és a kérelmezettel szemben kiszabott bírság mértékének megállapítása során értékelte a megállapított jogsértés súlyosságát. A Döntőbizottság e körben rögzíti, hogy a közbeszerzési szerződés jogsértő módosítása a mellőzéssel rokon jogsértés, így az egyik legsúlyosabb közbeszerzési jogsértésnek minősül, hisz a közbeszerzési szabályozás célja, alapelvei érvényesülésének garanciája vész el a szerződéses szakaszban.

A Döntőbizottság a bírság kiszabása körében figyelemmel volt arra, hogy a megállapított jogsértés utóbb nem volt reparálható. A megállapított jogsértés természetére tekintettel a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre nem gyakorolt befolyást, így azt a Döntőbizottság a bírság kiszabása körében nem értékelte. A Döntőbizottság figyelemmel volt továbbá a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt relatíve hosszabb időtartamra. A Döntőbizottság emellett értékelte a közbeszerzés tárgyát, annak becsült értékét (nettó 70.527.110.-Ft), valamint azon körülményt, hogy a szerződésmódosításhoz vállalkozói díj módosítása is kapcsolódott (mértéke az eredeti szerződéses érték 20 %-át meghaladta), ahogy azt is mérlegelte, hogy a módosítás okán a műszaki tartalom kiegészült. A Döntőbizottság mindezek mellett az ajánlatkérő javára értékelte, hogy nem értékelt terhére többszörös jogsértést. A Döntőbizottság azon körülményt is értékelte, hogy az ajánlatkérő a jelen közbeszerzést támogatásból valósította meg – így a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat –, illetve azt, hogy a jogsértés szándékos volta – egyik szerződő fél tekintetében – sem volt megállapítható. A Döntőbizottság mindezek mellett értékelte az ajánlatkérő segítő együttműködő magatartását.

77. A Döntőbizottság az eset összes körülményét figyelembe véve mindezen szempontok kifejezett mérlegelését követően a rendelkező részben meghatározott mértékű bírságok kiszabását tartotta indokoltnak az ajánlatkérővel és a kérelmezettel szemben a feltárt jogsértések okán, mely bírságok mértéke nem éri el a törvényi maximum mértékét. A Döntőbizottság ugyanakkor a kérelmezettel szemben a szerződésmódosítás okán csekélyebb összegű bírság kiszabását tartotta indokoltnak, figyelemmel arra, hogy a jogsértés megvalósítása kapcsán a közrehatás azonos mértéke nem volt megállapítható.

78. A Döntőbizottság a Kbt. 145. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 125. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az eljárási költségek viseléséről.

79. A Döntőbizottság hatásköre és illetékessége a Kbt. 145. § (2)-(5) bekezdésein alapul.

80. A határozat közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A határozat közigazgatási perben történő elbírálását a Kbt. 170. §-a biztosítja. A Döntőbizottság tájékoztatja a feleket, hogy a jelen határozat közigazgatási perben történő felülvizsgálatára a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 12. § (1) bekezdés és a 13. § (3) bekezdése a) pont aa) alpontja szerint a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. A jogi képviselő a Kp. 27. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező. A kereseti kérelem elektronikus úton történő benyújtása a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (Dáptv.) 19. § (1) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. § (1) bekezdése alapján kötelező.

Budapest, 2026. június 22.

Dr. Kéri Krisztina sk
közbeszerzési biztos
az eljáró tanács elnöke

Berekméri Ágnes sk
közbeszerzési biztos

Dr. Varga-Nagy Erika sk
közbeszerzési biztos

A kiadmány hitelül:

Liszi Barbara
titkársági ügyintéző

Kapják:

1. Dr. Cseh Orsolya kamarai jogtanácsos - Nemzeti Fejlesztési Központ (KRID: 378066316)
2. Dr. Zoric Ildikó ügyvéd - Zoric Ügyvédi Iroda (KRID: 19320090)
3. ARKEUS Kft. (KRID: 25450251)
4. Közbeszerzési Hatóság Titkárság (kizárólag elektronikus úton)